

Laatua oppimateriaaleihin - Avointen oppimateriaalien laatukriteerit (2021)

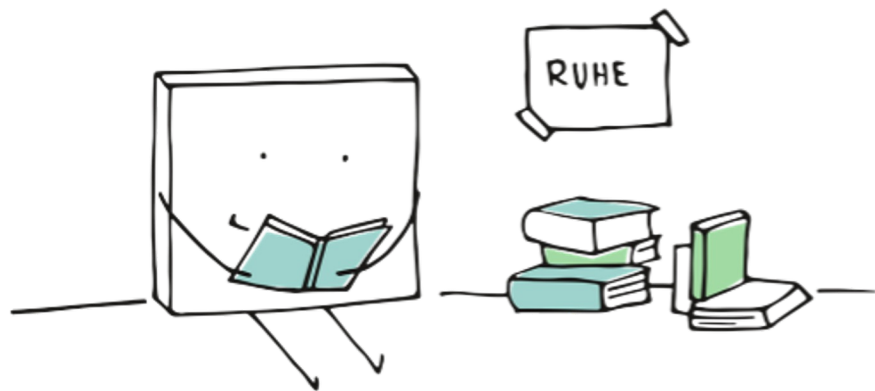
Terhi Kaipainen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Avoimen oppimisen asiantuntijaryhmän puheenjohtajisto,
Avoimen oppimisen laaturyhmän vetäjä

Tämä teos on lisensoitu [Creative Commons](#)
[Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#).

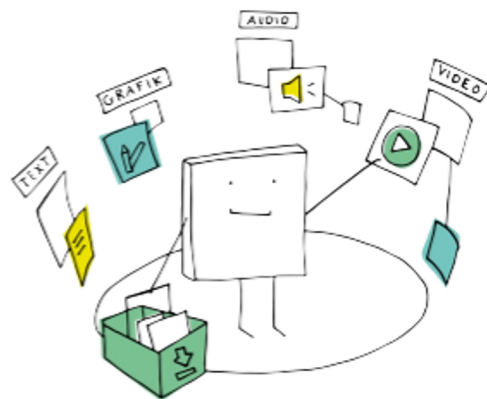
Avoimet oppimateriaalit (OER)

= digitaalisia, maksuttomia ja Creative Commons -lisensoituja opetukseen, oppimiseen ja koulutukseen tehtyjä aineistoja

Oppijalle

Ajasta ja paikasta riippumatonta oppimista

Opettajalle

Materiaaleja ja ideoita opetuksen toteuttamiseen

Avointen oppimateriaalien laatukriteerit

Tausta: Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuuden linjaus > toimenpiteenä
suositukset > Avoimen oppimisen laatukriteerit >

Osa 1. Avointen oppimateriaalien laatukriteeristö

KENELLE TARKOITETTU:

- **Tekijää** laatukriteeristö auttaa luomaan avoimuuden näkökulmasta laadukkaampia materiaaleja
- **Käyttäjälle** laatukriteeristö toimii laadun arvioinnin apuna hänen tarkastellessaan avoimia oppimateriaaleja
- **Taustaorganisaatioille** laatukriteeristö antaa välineen, jonka avulla voidaan edesauttaa avoimien oppimateriaalien tekemistä ja arvioimista osana muuta oman organisaation ohjeistusta.

Avointen oppimateriaalien laatukriteerit

Viisi kriteeriä ja niiden osatekijät, jotka järjestetty kolmelle kumuloituvalle tasolle: perus-, kehittynyt ja edistynyt taso

- **Sisältö.** Laadukas avoin oppimateriaali on sisällöltään luotettavaa.
- **Oppimis- ja opetusmenetelmät.** Laadukas avoin oppimateriaali mahdollistaa monenlaisia ja monipuolisia tapoja oppia ja opettaa.
- **Käytettävyys ja saavutettavuus.** Laadukas avoin oppimateriaali on kaikille ja kaikissa tilanteissa mahdollisimman helposti käytettävissä.
- **Löydettävyys ja jakaminen.** Laadukas avoin oppimateriaali on helposti löydettävissä ja käyttäjä tietää, millä ehdoilla hän voi levittää sitä eteenpäin.
- **Elinkaari ja muokattavuus.** Laadukasta avointa oppimateriaalia pidetään yllä ja päivitetään säännöllisesti. Lisäksi materiaalin tekemisessä hyödynnetään muita avoimia materiaaleja ja yhteiskehittämisen käytäntöjä.

Laatukriteeri	Laatukriteerin osatekijät	Perustaso	Kehittynyt taso	Edistynyt taso
Sisältö	Oppimateriaali perustuu tutkittuun tietoon ja täyttää alakohtaiset laatukriteerit.	X	X	X
	Oppimateriaalin tekemisessä on huomioitu tekijänoikeudet.	X	X	X
	Oppimateriaalissa on mainittu käytetyt lähteet.	X	X	X
	Oppimateriaalissa on vinkkejä ja linkkejä täydentävään materiaaliin.		X	X
	Oppimateriaalin lähteet ovat pääosin avoimesti saatavilla.			X
	Oppimateriaali on vertaisarvioitu.			X

Laatukriteeri	Laatukriteerin osatekijät	Perustaso	Kehittynyt taso	Edistynyt taso
Oppimis- ja opetusmenetelmät	Oppimateriaalissa on kuvailtu sen oppimistavoitteet.	X	X	X
	Oppimateriaalia ja sen osia voi hyödyntää monenlaisissa opetus-tilanteissa ja oppimateriaaleissa.	X	X	X
	Oppimateriaalissa ehdotetaan, millaisilla menetelmillä oppimista voi arvioida.		X	X
	Oppimateriaali soveltuu monenlaisille oppijoille ja erilaisiin oppimistilanteisiin.		X	X
	Oppimateriaaliin sisältyy osallistavaa sisältöä.		X	X

Laatukriteeri	Laatukriteerin osatekijät	Perustaso	Kehittynyt taso	Edistynyt taso
Käytettävyys ja saavutettavuus	Oppimateriaali on saavutettava (ks. <u>Opas avointen oppimateriaalien saavutettavuudesta</u>).	X	X	X
	Oppimateriaaliin sisältyy tarvittavat ohjeet sen käyttämistä varten.	X	X	X
	Oppimateriaali on sovitettu vastaamaan kohderyhmän tarpeita.	X	X	X
	Oppimateriaali on tulostettavissa ja käytettävissä offline-tilassa.		X	X
	Oppimateriaali on sopeutettavissa erilaisiin käyttötilanteisiin.		X	X
	Oppimateriaali on mobiilikäyttöön soveltuva.			X
	Oppimateriaalin tekniset rajoitukset on kerrottu.			X

Kuvan tekijä on Avoimen tieteen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta ja se on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen lisenssillä. Tarkastele lisenssiä osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Laatukriteeri	Laatukriteerin osatekijät	Perustaso	Kehittynyt taso	Edistynyt taso
Löydettävyys ja jakaminen	Oppimateriaali on julkaistu avoimella alustalla, joka mahdollistaa oppimateriaalin löydettävyyden.	X	X	X
	Oppimateriaalissa kerrotaan, miten sen voi kytkeä olemassa oleviin opintokokonaisuuksiin tai opetussuunnitelmiin.	X	X	X
	Oppimateriaalista ja sen kuvailusta löytyy merkintä avoimesta lisenssistä.	X	X	X
	Oppimateriaali on kuvailtu mahdollisimman kattavasti Avointen oppimateriaalien kirjastossa.		X	X
	Oppimateriaalissa kuvaillaan, millaisiin käyttötilanteisiin se on alun perin tehty.		X	X
	Oppimateriaalien jakamisessa on suositettu avoimia tiedostomuotoja, jotka mahdollistavat niiden jatkokäytön.			X
	Oppimateriaalissa on kerrottu tekijöiden mahdolliset affiliaatitiedot ja tekijyyden tunnisteet.			X
	Oppimateriaalin tekemisessä on käytetty avoimen lähdekoodin ohjelmistoja.			X

Kuvan tekijä on Avoinen tieteen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta ja se on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen lisenssillä. Tarkastele lisenssiä osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Laatukriteeri	Laatukriteerin osatekijät	Perustaso	Kehittynyt taso	Edistynyt taso
Elinkaari ja muokattavuus	Oppimateriaalissa hyödynnettyjen sisältöjen tekijät on ilmoitettu ja erotettu selkeästi toisistaan.	X	X	X
	Oppimateriaaliin on merkitty päivitys- sykli tai ajankohta, jolloin sisältö ei ole ajankohtaista tai se pitäisi tarkistaa.		X	X
	Oppimateriaalia tehtäessä on hyödynnetty avoimia materiaaleja.		X	X
	Oppimateriaalissa on kerrottu, miten siitä voi jättää palautetta ja ehdottaa siihen parannuksia.		X	X
	Oppimateriaalin käyttöä ja palautetta seurataan.			X
	Oppimateriaalin ohessa on jaettu sen muokkaamiseen tarvittavat tiedostot (esim. videoiden tekstitystiedostot kääntämistä varten).			X

Kuvan tekijä on Avoimen tieteen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta ja se on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen lisenssillä. Tarkastele lisenssiä osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Esimerkkejä käytännön hyödyntämisestä

- [Xamkin avoimen oppimateriaalin ohjelma](#) > [Xamk oppimateriaalit](#)
- Useiden amkien ja yliopistojen oppaissa ja omissa linjauksissa/suosituksissa
- Arenen suosituksessa avoimista oppimateriaaleista laadun kohdalla viitataan kansalliseen laatukriteeristöön

Kysymyksiä ja ajatuksia?

Luettavaa ja lähteet:

- [Avointen oppimateriaalien kirjasto.](#)
- [Oppimisen avoimuuden suosituksia 2021.](#)
- [Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuus. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön kansallinen linjaus ja toimenpideohjelma 2021-2025. Osalinjaukset 1 \(Oppimateriaalien avoin saatavuus\) ja 2 \(Avoimet oppimis- ja opetuskäytännöt\)](#)

Tämä teos on lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#).